

Säby kyrka

55.9047, 12.8547

Till sina äldsta delar är Säby kyrka från 1100 eller 1200-talet, och från denna första tid är koret och delar av långmurarna bevarade. De skånska krigen på 1600-talet drabbade Säby kyrka hårdare än någon annan kyrka i trakten, och av kyrkan tycks inte ha återstått mycket mer än murarna, som dessutom blev svårt sönderskjutna på en hel del ställen. Praktiskt taget alla fasta och lösa inventarier var "alldeles borta".

Den kyrkobyggnad som efter omfattande reparationer återställdes efter krigets stora skadegörelse gav emellertid ett enklare och torftigare intryck än tidigare. 1706 omnämns att "uti Säby fattas vapenhus och kyrkogårdsmuren, som i sista kriget av fienden blev ruinerad".

Professor Carl Georg Brunius hade vid en inspektion av kyrkan i mitten av 1800-talet konstaterat att "Sällan får man se ett Herrens hus, som är oansenligare och mera bristfälligt".

Det fanns även andra starka krafter som ville riva kyrkan och införliva menigheten med Härslövs kyrka.

Till slut bestämdes det dock att kyrkan fick stå kvar, och istället genomgick kyrkan en stor förvandling. Då revs den medeltida kyrkans torn och kyrkan utökades åt väster. Samtidigt förstörades och omändrades sannolikt fönstren och ingången. Den ombyggda kyrkan invigdes 1853.

Tornet uppfördes 1877 efter ritningar av arkitekten vid Överintendentsämbetet Oscar Ericsson, och byggnaden är troligen till sitt yttre oförändrat sedan dess, även om de nuvarande ytterdörrarna är moderna.

Kyrkans äldsta inventarie är dopfunten av sandsten som är från omkring år 1200, men den har omarbetats, och över delen av cuppin är nerslipad. Dopfatet av mässing är från 1600-talet.

Altartavlan tillkom 1925 och är utförd av Georg Hansen från Landskrona, föreställande "Maria vid Jesu kors". I kyrkan fins också en målning från 1700-talet föreställande den "heliga familjen".

Ovanför triumfbågen finns en dekormålning från 1925 med symboler för de fyra evangelisterna.

Predikstolen som målades om i början av 1960-talet, har troligen tillkommit på 1870-talet, men trappan ligger delvis på rester av det gamla medeltida södra sidoaltaret.

En ljuskrona från omkring 1890 är tillverkad och skänkt av hemmansägaren och snickaren Per Hansson i Vadensjö.

Kyrkklockan som är gjuten i Stockholm 1889, har en inskription som lyder: "Gån in i Herrans portar med tackande, uti hans gårdar med lovande, tackar honom, lover hans namn".

En orgel länktes till kyrkan 1862 av direktör Justus Tranchell, som grundade den svenska sockerindustrin. Fasaden i nyklassicistisk stil från denna orgel finns fortfarande kvar men huserar nu piporna tillhörande en orgel byggd 1925 av Mårtenssons i Lund.

Direktör Tranchell anhöll fyra år senare om att få en gravplats vid Säby kyrka för sig och sin familj. Gravplatsen i sydöstra hörnet av kyrkogården har två sarkofager och används än idag av släkten.

Källor:

Webb: Landskrona församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Säby kyrka - kulturhistorisk karakteristik och bedömning". Lunds stift 2015 Kristina Simonsson.